

Tuatoru: Ko nga mate rere: mitara, Scarlatina, small pox, piwa taipo, diphtheria, influenza. E ki ana tetahi tohunga ko enei mate te putake o nga mate pirau kino o te taringa (Holt Diggle). *Tuawha:* He mate kohi. *Tuarima:* He paru, he wai hakihaki, he patito no te mahunga, he kutu: ara, ko te tino hoa riri o te hinengaro tangata, he paru.'

Otira ko te tino putake ake ko nga ngarara ano kua whakahuatia ake i era mate kua oti ra te tuhituhi. Heoi ano ta enei putake i whakakaupapatia nei i tenei he whakawairakau i te "onecone" kia pai ai te tipu a aua ngarara.

NGA TOHU O TE MATE.

Ka mamae te taringa: chara i te mamae hangahanga mai nei. Hei te po taua mamae ka tino kaha rawa atu. Ka turi te taringa: he mea ano nga taringa e rua. Ka wera te kiri. E tae ana ki te 100 degrees F., ki te 103 degrees F. ranei. Ka pupuri te tamaiti i tona taringa. Ko okeoke haere, ka whana-whana, ka tangi i te mamae ko nga pakeke, ka amai mehemea ka tu. Kia heke ra ano te pirau i te taringa ka ngawari penei ano i te whewhe e ngawari nei te mamae mehemea ka pakaru. I te wa e puta ai te pirau kua pakaru te "drum" o te taringa.

RONGOA.

A. Karo: Kua kia ake he mate tenci etaea te karo, ara te arai atu: no te ropu hoki ia ekia nei e nga tohunga he "preventable": ara, he mate e taea te arai atu. Kati ko nga karo he arai atu i nga putake ara: mehemea he mate te ihu i te rewharewha me rongoa. Mehemea he haunga te ihu, haere ki te takuta kia rongoaia. Mehemea he "polypus" kei, roto o te ihu o te tamaiti, he "adenoid" ranei kei muri o tona ihu, kawea ki te takuta. Mehemea ngongoro ai te tamaiti, hamama ai ranei tona waha ia ia e moe ana, kawea ki te takuta kia tirohia. Mehemea kei te pangia te tamaiti e te mitara, e te scarlet fever, me era mate katoa tiakina te ihu. Mehemea kei te waihakihaki te tamaiti rongoaia. Mehemea kei te paru, horoia kia ma. Mehemea kei ki i te kutu, kei te patito hoki, horoia kia ma. Mehemea he mate kohi, whakaaturia ki te takuta.

B. Patu i te mate: Konga tohutohu ka whai ake nei mo nga tangata o nga kainga takuta-kore: ara mo Maunga Pohatu, mo Tekaha, mo Maranui, mo Rau ko kore. Ehara monga Kainga pera i Heretaunga, i Turanga, i Te Wairoa, i Waiapu i Rotorua, i Waikato, i Ngapuhi, me te Tai-Hauauru: he takuta kei ena wahi, kaati ake mo tena wahi.

Ki te rongu te tangata i te mamae i roto i tona taringa me takoto ia ki tona moenga. Ko nga kai hei te kai mama: ara miraka, hararutu, raihi, wai-kohua, wai puha. Kaua i te miti. Me kai tote rongoa ia i te ata. Kaua i te wai harakeke: he kaha rawa tena. *Mo te wera o te kiri*, me te nini me hoko mai he "aspro" i nga toa. Kei runga tonu nga tohutohu. Ma te nechi koe e awihina mehemea hoki kei te tika ki te Takuta,